Les múltiples cares de la moneda i com l'escassedat de recursos i el sistema econòmic governen la nostra factura de la llum

Fa exactament un any, a l'Octubre del 2020, el preu de la llum girava entorn als 35 euros/Mwh. Avui ho fa entorn als 211 euros/Mwh. Això vol dir que el preu de l'electricitat s'ha multiplicat per sis en els últims 12 mesos o essent més precisos, en els últims sis mesos. Tenint en compte que s'apropa l'hivern i que la pobresa energètica afecta a desenes de milers de persones a Catalunya, creiem bàsic entendre d'on prové aquest augment desmesurat del preu de l'electricitat, per tal de detectar el problema i pensar alternatives que ens permetin fer-hi front.

El motiu principal d'aquest augment del 600% en el preu de la llum rau en la manera com marquem el preu de l'electricitat en aquest país: un mercat marginalista. El que això vol dir és que de totes les fonts que es fan servir per generar energia elèctrica, la que marca el preu de mercat és la més cara, sempre. És a dir que si generem el 99% de l'energia amb molins eòlics i panells solars, a un preu, diguem de 10 euros/Mwh, però l'altre 1% prové de les centrals de cicle combinat, que cremen gas natural, que es ven, diguem a 211 euros/Mwh, el preu final de l'electricitat serà de 211 euros/Mwh. La font d'electricitat més cara és la que marca tot el preu final. Aquest és el sistema que segueixen tots els països de la UE perquè teòricament dona lloc a preus més baixos (per entendre els motius pels quals es creu que teòricament aquest sistema dona lloc a preus més baixos us recomanem aquest article).

El segon motiu d'aquest augment és el preu del gas natural, que en els últims mesos ha augmentat un munt, i és el que marca aquest increment del 600% del cost de l'electricitat, per això del mercat marginalista. I com és que el gas natural és tan més car, ara que fa uns mesos? Doncs perquè tenim un augment de la demanda considerable (per diferents motius, entre els quals un hivern molt llarg, la recuperació de part de l'economia, etc.) i els proveïdors principals de gas natural estan arribant al seu màxim de producció i no poden satisfer les demandes del mercat. Aquests proveïdors són Rússia en el cas d'Europa, i s'hi afegeix Algèria en el cas concret d'Espanya. Algèria fa anys que té dificultats per satisfer el mercat europeu. De fet, al 2015, es van intentar implementar operacions d'extracció per 'fracking' per tal d'augmentar la producció de la zona de manera forçada en una operació de neocolonialisme energètic, però les protestes populars arreu del país ho van aturar.

Per la seva banda, Rússia és el proveïdor principal de gas natural de la UE, i satisfà el 35% de la demanda en aquest continent. L'empresa que l'extreu i l'exporta s'anomena Gazprom, i resulta ser l'empresa més gran de Rússia i la més gran del món en el sector del gas natural, amb uns beneficis anuals de més de 2 bilions d'euros. Això no és casualitat, sovint, les empreses més importants d'una regió són les que es dediquen a l'extracció i crema de combustibles fòssils. Per acabar-ho d'adobar, les dades de la companyia són poc transparents, i malgrat que no publiquen dades clares sobre la producció i, per tant, no podem saber amb transparència com de lluny està la producció de satisfer la demanda, sí que hi ha clars indicis de que la producció s'estanca mentre la demanda augmenta. De fet, fa anys que Rússia avisa de les dificultats per augmentar la seva producció (CITA).

Com explica n'Antonio Turiel en aquest post, malgrat que el màxim de producció de gas encara no ha arribat a nivell mundial, a nivell local sí que s'està donant tant a Rússia com a Algèria.

Per altra banda, a vegades es diu que el preu de l'electricitat és alt perquè no hi ha prou potència renovable i que si instal·lem més plaques i més molins eòlics, el preu baixarà però això, de nou, no és necessàriament veritat. En primer lloc, perquè els parcs eòlics i fotovoltaics necessiten materials escassos que també aniran

Noticia disponible a https://www.cugat.cat/diari/opinio_ambient/156107.html

Copyright 2024 Cugat.cat

incrementant el preu. Però a més, resulta que per mantenir l'estabilitat de la xarxa elèctrica cal una producció constant i estable d'electricitat, que no tenim amb les energies renovables (perquè el vent i el sol no són pas constants) cosa que vol dir que sempre necessitarem cremar alguna cosa (que no necessàriament serà gas fòssil) per tal de mantenir l'estabilitat de la xarxa. Si el sistema de preus no canvia i seguim depenent de la crema de gas natural per mantenir l'estabilitat de la xarxa, seguirem pagant preus altíssims, per no parlar de les implicacions geopolítiques de dependre d'un o dos proveïdors de quelcom tan essencial com l'energia.

I quines implicacions té això? Doncs us deixem amb paraules de Goldman Sachs, un dels grups de banca d'inversió i valors més grans del món que col·labora amb Gazprom: "L'emmagatzematge de Gazprom al nord-oest d'Europa conté gairebé un 70% menys de gas que fa un any, segons mostren les dades de Refinitiv. Això pot significar que Europa s'enfronti a temps més estrets. Veiem el risc que, atès els nivells d'inventari excepcionalment baixos de Gazprom al nord-oest d'Europa, l'empresa no pugui complir les seves obligacions contractuals durant l'hivern".

Ara ja entenem una mica més d'on prové aquest augment dels preus tan desmesurat, però en canvi no hem parlat d'alternatives a aquest sistema. Si heu anat llegint els links que us hem anat proposant, us haureu adonat de la complexitat de tot plegat, i de la dificultat de traçar alternatives concretes per a cadascuna de les preguntes que van apareixent. Però sí que podem tenir en compte algunes idees:

La demanda d'energia és més gran de la que el planeta pot satisferLes energies renovables demanen canvis en els nostres patrons de consum energètic i no ofereixen la regularitat a curt termini que sí que obtenim dels combustibles fòssils. Malgrat això, ens ofereixen més seguretat a llarg terminiEl lliure mercat permet que les companyies elèctriques venguin el gas 6 vegades més car que fa un any, per una qüestió d'oferta i demandaEl sistema marginalista fa que el preu desmesurat del gas marqui el preu de la resta de fonts d'energia, i qui s'està forrant amb això són les elèctriques que produeixen a costos baixos (Nuclear i renovables). Qui s'està arruïnant són la resta de persones i nuclis familiars

CESC GORDÓ és Membre de l'Assemblea pel Clima

Noticia disponible a https://www.cugat.cat/diari/opinio_ambient/156107.html

Copyright 2024 Cugat.cat